

varens

natuurboekje
van

HOI!

AL MILJOENEN JAREN groeien er varens op onze aardbol. Ze bestonden al in de tijd van de dino's en zelfs lang, lang daarvoor. Varens in vele soorten en maten. Ze konden zo groot

zijn als bomen of zo klein als de nagel van je pink. Bloemen hadden de varens niet en dat is nu nog steeds zo. Er zijn op de wereld duizenden soorten en er worden nog steeds nieuwe ontdekt. Wauw!

Varens lijken misschien een beetje saai met al dat groen. Maar er valt van alles aan te ontdekken. Je vindt ze bijna overal. In bossen, in parken en tuinen, langs slotjes, tussen stenen en op muurtjes. Dus... hup, naar buiten!

VARENS HEBBEN geen bloemen. Dus ook geen stamper, meeldraden en zaden om zich voort te planten. Hoe kan het dan dat er overal varens groeien?

In die bolletjes en streepjes zitten de sporendoosjes met sporen.

Varens vermeerderen zich met 'sporen'. Die zijn piep- en piepklein. Meestal zitten ze aan de onderkant van de blaadjes, in 'sporendoosjes', op een hoopje. Soms zitten die sporenhoopjes aan de rand van de blaadjes. Zodra de sporendoosjes rijp en droog zijn, gaan ze open en komen de sporen vrij. Vooral wind en water nemen ze mee. Belanden de sporen op een geschikte plek, dan gaan daar nieuwe varens groeien.

DE MEESTE VARENS houden van vochtige plekken en schaduw. In het najaar verdorren ze en in het voorjaar lopen ze weer uit.

jonkie-varen

De jonge blaadjes komen als een krul tevoorschijn, helemaal opgerold. Als je die krul ziet, dan weet je... dit wordt een varen. Elke dag groeit de stengel en rollen de blaadjes verder uit.

Er zijn ook varens die goed tegen droogte kunnen. Ze groeien bijvoorbeeld in de spleetjes van een muur, zoals de steenbreekvaren.

steenbreekvaren

Een varen die in de winter groen blijft, is de tongvaren. Haar bladeren lijken op lange tongen.

tongvaren

GA OP ZOEK naar een varen. Bekijk de blaadjes. Zie je de sporenhoopjes aan de onderkant? Nee? Zoek dan een andere varen die wél sporen heeft.

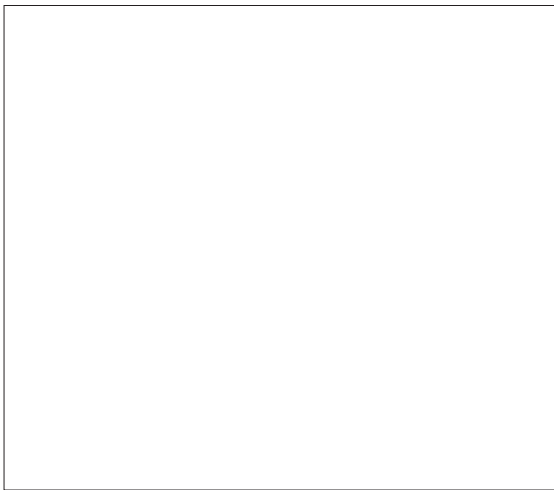
Zie je ronde sporenhoopjes, smalle streepjes of een andere vorm? Of zitten de sporen aan de bladrand? Dat hangt af van de soort varen.

Hebben alle bladen sporenhoopjes? Of heeft de varen bladen met en zonder hoopjes? Dat kan ook. De bladen met sporen zijn soms smaller.

Welke kleur hebben de sporenhoopjes? Groen, dan zijn ze jong. Bruin, dan zijn ze rijp. Bijna zwart, dan zijn ze leeg of oud.

Sommige varens kunnen hoger worden dan jij. Zoals de adelaarsvarens. Een bos vol hoge adelaarsvarens lijkt op een jungle!

TEKEN EN KLEUR hier een varen. Zet de naam erbij of verzin zelf een naam.

In het park van Kasteeltuinen Arcen in Noord-Limburg is vorig jaar 'de varenavallei' geopend. Een heuvelig stuk tuin met kronkel-
paadjes, stromend water en overal boom-
stammen en stronken. Er staan wel 200
verschillende soorten varens, met naam-
bordjes erbij. Als je al die varens kent, ben je
een echte pteridoloog (pterido = varen)! 😊

POST

Er zijn leuke quizvragen ingestuurd over de koninginnenpage. Weet jij de antwoorden? Zoek maar uit!

Hoe oud wordt een koninginnenpage?

- a.** Hooguit zes weken
- b.** Hooguit drie weken
- c.** Hooguit een week.

Hoe noem je de planten waarop de koninginnenpage haar eitjes legt? **a.** voederplanten
b. waardplanten **c.** gasterijplanten.

Hoe heet het geheime wapen van de rups?
a. osmaterium **b.** osmatorium **c.** osmatarium.

De koninginnenpage overwintert als:
a. vlinder **b.** eitje of rups **c.** pop.

Is de koninginnenpage het vrouwtje van de koningspage? **a.** ja = dezelfde soort
b. nee = andere soort **c.** ja, als het klikt.

Het Limburgs Landschap
Rijksstraatweg 1, 5943 AA Lomm
T 077-473 75 75

info@limburgs-landschap.nl
www.limburgs-landschap.nl

Samenstelling en tekst
Ditte Merle
Tekeningen Wil Kroon
Opmaak Maurice van Roy

Alle tot nu toe verschenen
natuurboekjes zijn voor iedereen
te downloaden via:
www.limburgs-landschap.nl/
kinderboekjes

DOE JE MEE? Maak een foto of tekening van een of meer varens en geef ze hun echte of een verzonnen naam. Stuur je inzending voor 14 augustus 2026 naar Het Limburgs Landschap. Dan zien jullie in het volgende natuurboekje een bladzij vol met varens.

VARENS-WEETJE Vroeger dachten de mensen dat varens onzichtbaar zaad hadden. Varens waren geheimzinnig en magisch. Pas toen de microscoop werd uitgevonden, kon men de sporen zien.